

Kovakő hegymagasból

Gróf Klebelsberg Kuno jelenvalósága

Klebelsberg egyetemes jelenvalóságának fontosságát már patrióta szellemiségű, kevésbé irigy és féltékeny kortársai is csírájában felismerték. Jóslatai, jövendölései, azok politikai, történelmi következményei, igazságai rendre bekövetkeztek. Tanulságai ma is tetten érhetők. Minél mélyebben ásunk az időben, megállapításai annál helytállóbbak. Nagyfokú érzékenységgel, következtetési erővel, intelligenciával úgy maradt, tapadt a Kárpát-medencéhez, mint egy legendáriumi ősmagyar. Földi térképismerettel és csillagokig szálló nostradamusi beleérzéssel, intuícióval igazodott el a Duna-tájon, a hunori-magori ugaron. Ahol minduntalan azt kereste, kutatta: képes-e eleget dolgozni érte. Leplezetlenül elégedetlen volt a haza állapotával, de csüggedést nem ismert. Féltelmet sem. Bár a Nyugat mostani, a tisztánlátást megzavaró támadásainak kereszttüzeiben nézve is magunkra találásunk egyre biztosabb. A Magyarország megint méltó lesz „rég nagy híréhez”.

Klebelsberg saját bőrén megtapasztalta, mit jelent az egyharmadára csonkított országban élni, sőt túlélni. És tudta azt is, előirányzott megsemmisítésünkért a nemzetközi rabló összeesküvés a felelős. A trianoni békediktátum bonckését vagy túl alapos vagy túl dilettáns operatív csoport vezette. Kétszeri megismételt békekényszer után, korunkban eldőlni látszik: ez így nem mehet tovább. Kell lennie egy harmadik útnak. Klebelsberg szupremáciás törekvései részben hatékony fegyvernek bizonyulhattak egy nép önérzetének, önbecsülésének helyreállítása érdekében. Minden ízében ellenállt a kommunista emberhülyítő, hazát veszélyeztető ideológiának. A történelem szemétdombjáról trágárul visszalopott, születése pillanatától máris „szavatossági ideje lejárt” feliratú, másodosztályú diktatúrás eszmerendszerének. A világ proletárjai nem egyesültek, viszont a burzsujok a világ minden táján: igen. Az internacionalizmus égisze alatt az orosz nacionalizmus, da! A szegénység általános méretű, a jól működő peccenyestűk kivételes minőségűek, nem éppen

a testvériség jegyében üzemelnek. Inkább a Káin-bélyeggel ellátott jakobinusok szekértolóiaként folytatják. A bűnbakképzést pedig lankadatlanul tovább művelik. S az oktatás nem fakultatív. Nemzedékről nemzedékre kötelező.

A peccenyéről jut eszembe. Felesége visszaemlékezéseiben olvasom, amikor a nagy államférfi hazatér fáradtan, éhesen, s feltálatják a vacsorát, asszonya szabadkozva mentegetőzik, merthogy férje kedvenc sültje keményebbre sikerült, mint máskor. „Istenem! Hát majd jobban meg-rágjuk.” Egyszerű odavetett mellékmondat, és mégis rögvést hány áttétellel értelmezhető. Válik – éppen Klebelsberg Kuno személyiségétől – filozófiai mélységűvé. Érezni, ez az ember mindent, ami az életben fontos, egy célnak rendelt alá, s ez országának boldogulása. Felelősségteljes döntések előtt jobban meg kell rágnunk a válaszra váró kérdések lényegét. Különösen azokat, amelyekről a sorsunk függ.

A nagyhatalmak harapófogójából való szabadulásunkra nyílhat csekély, de nem lehetetlen esély. Tertium non datur! Pedig van, pontosabban lehetne harmadik út. Magyarország lépésnyire van közelebb hozzá, persze irdatlan távolság ez is. Helyből távol, s nincs trambulín. Hacsak nem a belső hajtóerő. Vagyis ez a bolygók különös minőségi együttállásának, az Isten kegyelmes szabad akaratának és a mi kitartó munkálkodásunknak a függvénye. És az olyan kivételes erőfeszítésekre képes, kiművelt emberfőké, mint Klebelsberg volt, aki most a valóságos jelenben is tovább tevékenykedik. Az ő történetében nincs végzetes halál. Mintha hallanám, hogy egy népdalt sugallna felénk: „Három út előttem, melyiken induljak?”

Kísértetiesen emlékeztet ez a lelkiállapot Csurka István temetésére. Nem tudom vélelmeimet, megérzéseimet máshoz hasonlítani. Tagja voltam azon meghívottak körének, akik Csurka koporsójával a vállukon díszőrséget álltak. Meghököltem, szinte beledöndült a homlokom a koporsói föliratba: Élt: 1934–2012. Irreálisnak tűnt a tényállás.

Tudniillik az egész szertartás alatt, kezdetektől fogva jelenvalóan, kézzelfogható közelségben hiányzott Csurka, és mégis ott volt. Szelleme belengte a temetőt. Abszurd darabnak tűnt – mint aki most érkezett meg a lóversenyről. A gondolatai éltek, túláradtak, hatottak megvilágosító erővel. Lenyűgöz, hogy efféle örökkévalóságba tűnést úgy produkáljon valaki, hogy közben mégis tartósan itt marad velünk. És azóta is. Máig hallani vélem a hangját, eszembe ötlenek sorai, s csak az órá jellemző döcögős nevetése visszhangzik bennem.

Nem múlnak el nyomtalanul, nem tudnak elaludni, virrasztva álmjárásokat mozgósítanak a képzeletünkben. Ők ketten és még néhány hozzájuk hasonló súllyal is könnyedén átcikkanó, fellegjáró nehézfiú cirkulál a világmindenségben. Nincs türelmük, kitartásuk az adventi beteljesülés kiválásához. Időszükében vannak. Úgy érzik, eleget rostokoltak már. Földről fel az égbe, égből le a földre. Cselekedeteik jármában röpitik az igát és az Igét. Nem lelnek pihenésre. Klebelsbergnek Horthy kormányzósága idején jóval nagyobb akciórádiusz adatott, mint Csurkának a gyarmatbirodalommal lezüllesztett, eszmét, embert, nemzetet megnyomorító kommunista megszállás alatt. Ez a terror legalább száz év lekésést és lekésést jelentett a saját történelmi fejlődésünkről, a nemzetek sorában elfoglalt helyünkről. Velünk kapcsolatban nem bocsánatos vétkek, hanem iszonytató halálos bűnök estek meg. Mindannyiszor kivésésünk volt a tét. Ma is az. Aki ezzel nincs tisztában, ne lépjen népvezéri pályára. Aki nem rendezte önmaga számára is megnyugtatóan viszonyát a hazájával, a népével, ne szegődjön el. Ha nem ismeri saját eredetét, történetét, honnan tudna megemészteni, meggyőzően befogadni más ideológiákat. Számukra, ami fénylik, az Júdás ezüstje. Rákosi, Kádár akarat nélküli bábok voltak, az internacionalisták éljenezték őket, ma ezeknek a titulusa más, végül is kisebbségi terrorhordák, nevezhetnénk őket Soroséknak, a világkormányhátérhatalom jól látható vagy éppen arctalan közkatónáinak. Megkülönböztetett magas zsolddal, eszmények nélkül, hitetlenül, parlagon hagyott, megműveletlen lelkülettel vegetálnak. Hozzájuk képest egy tábla lucernás az emberi bizakvás kifakíthatatlan örökzöld mementója, a teremtés, az újakezdés csak azért is kicsírázó akarata. Az ördög fényűzése, tényrerése talmi. Ne engedjünk a zsarolásnak! Ellentállni sziklaként, barikádként,

ha kell, és most megint kell a mindenén túli erőfeszítés bevetésével. Ne tűrjük el, hogy túszként bánjanak velünk!

Saját hatáskörben a világ bűneinek végzetes következményű baklövéseit nem vállalhatjuk el. Nem is volna igazságos. De botrányos önbűneinkért sincsen felmentés. Általában szokás ezt levetni rajtunk. Bár igaz, „*megbűnhődte már e nép / A multat s jövődőt!*”. Ezért érezzük az elmúlt évszázadokat is aktuális Jelennek. Abban vita nincs, voltaképpen a főbűnös, a főkufár a Nyugat és az USA volt, ha csak a két kirobbant világháborús osztozkodásra merengünk vissza. Suba alatt, fölött és még közte is. Pedig hányfajta igaztalan fölöstás történt azóta is. A nagyok naivan jól megfontolt érdekérvényesítésüket szem előtt tartván lemondtak, pontosabban átengedték a Lajtától keletre fekvő területeket, országokat. Így a csonkolt, vagyis a Trianonnal, majd a potsdami megállapodással sújtott Magyarországot a szovjet terjeszkedésnek, a bolsevizmus eszméinek szolgáltatták ki. Vér és kudarc jár ma is a nyomában, és az emberi egyetemes erkölcsi romlásnak halmazai jelölik járványozó útjait. Tonnákban nem is mérhető történelmi szemétlerakat, émely és hányinger az egész.

A leplezetlenül szovjet érdekeket képviselő Tanácsköztársasággal mint történelmi rémálomvalósággal 1919-ben Klebelsberg nézett szembe. Meg- és kiismerve annak nemzetáruló és kiárúsító természetét, mely a trianoni békediktátumra is rányomta bélyegét. Magyarország sírba tételéhez a kisantant is hozzájárult egy lapát földdel, méghozzá magyar röggel. Magyarország feláldoztatott, és kiknek az oltárán? És kiknek kellett helyrehozniuk a kikökkentett időt? Most már talán nyílt a válasz, maga a történelem. Messze nem volt kérdés, kiknek van igaza. A véres, antimagyar 133 nap alatt Magyarország elveszni látszott. De akkoriban akadt még a népben életösztön, erkölcsi tartás, tisztánlátás, bizalom vezetői iránt. Mert akkor még lehetett. Nem volt lomha agyú a magyar, és nem volt moral insanity. És lakozott benne virtus. Klebelsberg a hitet és hitelességet sugárzó jelenléte, nagy port felvert, képzelőerőt mozgósító cselekedetei alapján a kevésbé besorolhatók közé lajstromozták. Mint kivételes minőségi és dupla energiával megvert, megáldott embert. Államférfit. Különleges talentumot. Mert aki reménykedni tud és merészel, aki napról napra erőt vesz a csüg-

gedésen, annak kivételes sors adatott e hazában. Ennek megfelelően nem hagyhatta el magát. Túl azon, hogy készült erre a szerepre. Bár nála ez nem pusztán próbák sorozata volt. Együvé nőttek ki magukat, isteni szándék s történelem és szerep szerencsés ötvöze volt a klebelsbergi élet. Sokan belémartak, főként a közepesebbje. A legtöbb kislembert irigy, kicsinyes. Ha egy ilyen alkatú ember poétának áll, az talán még elmegy, de ha országos vezetői hatalomra tesz szert, életveszélyessé válhat. Klebelsberg meglehetősen egyértelműen fejtette ki nézeteit az ideális államférfiről – függetlenül a kortól, amely körülveszi őt, a pozíciótól, leírásai az emberiség kezdetére vonatkozóan is találónak bizonyultak. Olyan környezetben különösen, mint a már említett trianoni garázda béke, amelyben fölerősödnek a kontúrok, de utána is hány kártékony réteget találunk az elmúlt évtizedekben. Mindenikük halálosan vétkezett a magyar fennmaradás ellen. Kevés olyan akad, aki elismeri, hogy saját tévedéseinek, rövidlátásának vakvermébe esett. Ilyen is volt. De inkább az uralmuk alá kényszerítették nem ismeretéből és a terrorral való hajlandóságukból eredt a bűnük. A gróf szerint a magyar államférfiaknak négy tulajdonsággal kell rendelkezniük, hogy a magyar jövő útján biztosan járjanak: képzelőerő, optimizmus, történelmi és nemzeti hibáink alapos ismerete. Ezek hiánya esetén rossz döntések születnek. Az elesettséget hirdetőkkel szemben meghatározza az emelkedés egyedüli irányát: bizalom, erőmegfeszítés, alkotás a sorrend. Mennyivel más kijelentés, mint a Kádár-féle *szocializmus útján*, vagy a *Magyarország a legvidámabb barakk*. Az a hatalom, amely nem ismeri népét, nem igazodik ki rajta, mert annyira különbözik tőle, úgy végzi, ahogy Rákosi, Kádár, Horn, Medgyessy, Gyurcsány, Bajnai meg az őket követő, ellenzékben gyéren gyarapodó, vaksötét, áruló, káros tömeg.

Nézzünk szembe az igazsággal! Történelmi és nemzeti hibáink alapos ismerete, a bizalom, erőfeszítés, alkotás tervszerű sorrendje 1945-től kezdve kinek volt, lehetett, mert ha lett volna is, nem hagyták birtokában. Most 2010 óta hagyják. A nemzet túlnyomó többsége által megválasztott, a magyar alapérdekeket szolgáló magyar kormányzat olykor szűk helyre szorítva is akár, új trianonoktól szabdalva, de a lehetőségekhez képest leleményesen a világ bámulatát kivívva helytáll. És vele egy test a kormány és az általa

vezetett népség, katonaság. Népünk erényeit és hibáit ismerni, ez Klebelsberg időtlen érvényességű krédója. Alapos hite, tájékozódása a magyar lélek változásairól, hangulathullámzásairól, reakcióiról, mind-mind segítette nagyratörő munkáiban. Neki tudnia kellett, kivel dolgozik együtt, kikkel akar megvalósítani egy hatalmas ábrándot. Szorult és szorított helyzetben, létidősürgetésben kellett cselekednie. Nem mintha napjaink múlása jobbat és megváltóbbat hozna, de halálával a tanulságok nem tűnhetnek el nyom nélkül.

Új idők, új kérdésfeltevések törvényei szerint épült fel egy új világrend. A Klebelsberg-jelenség az akkori korban is megsejtet valamit ebből, s máig érvényes válaszokat adott. Sok múlik a világpolitika alakulásán, ennek függvényében a politikusok számára paradigma, illetve szerepváltás is szükségeltetik, mert manapság sok minden tarthatatlan erkölcsileg, anyagilag, etikailag. Mindez nem kérdőjelezi meg, hanem megerősíti, alátámasztja Klebelsberg megállapításait, életművét. Kérdésfeltevései a 12 ponttal egyenértékűek, az életműhöz kapcsolódnak. Néhány elgondolkodtató lejegyzés álljon itt következtetései sorából: *„Nincs fegyverünk, kevés a kenyérünk, annál jobban akarnunk kell a műveltséget, mert az kellő időben meg tudja szerezni nekünk a fegyvert is, meg a kenyeret is.”* Milyen igaz! Láttam, hogy a Trianon által földbe kényszerített nemzetet fizikai erővel lábra állítani nem lehet, ezért a szellem erejével, a kultúra fölényével akarta felvértezni. *„A kultúra nem olyan kincs, amelyet pusztán őrzéssel meg lehet tartani.”* Tenni kell érte, s nem keveset. Például felépíteni ötezer tanyai iskolát vagy a magyar hősök panteonját. *„A politikai demokráciát meg kell előznie a kultúr-demokráciának. Akiknek a népe sorsa felett szavazatukkal, hozzászólásukkal döntenünk kell, azoknak előbb meg kell szerezniük a szükséges elemi ismereteket s a közéletben való részvételhez elengedhetetlen állampolgári érzületet.”* Ezt a bolsevistákkal, szabadkőművesekkel eliszaposodott baloldal nálunk sohasem tudta megcsinálni, de nem is akarta, nem volt hozzá engedélye gyarmattartóitól, sem tehetsége, sem hitelt érdemlő ideológiája. Kimondható, hogy a szovjet megszállás egyetlen percre sem valószínűsítette meg a szívvel választható baloldaliságot, elnyomást és terrort hozott, és sok-sok mérsékelt képességű, hamis ideológiával megtöltött embert. A magyar nép nem vehette hasznukat. Történelmünk hátramoszdítóit voltak.

„A kultúra kenyér és hatalmi kérdés, ezért a kultúrtárca az adott viszonyok között honvédelmi tárca is.” – „Nem akarunk mindig féltárnyékban ülni, nem akarunk mindig nyomorogni és nélkülözni, pusztulni és tengődni. Hanem az erkölcs és tudás hatalmával meg akarjuk hatványozni a magyar munka termékenységét, és ennek [...] révén módosabbak, függetlenebb és öntudatosabb magyarok akarunk lenni.”

Mennyire más a fekete-fehéren, a kommunisztáktól befeketített, billogként rásütött, szennyessé meggyalázott, tudománytalan magyarázata a nacionalizmus, neonacionalizmus szavaknak, amelyeket a világon mindenütt használnak, de nálunk ez nem ajánlatos. Pszt! Nem szokimondók szerint: pészí. Tabuelbírálásban részesül a fasiszta szó. Sztálin politikai akarata érvényesül itt, és nem Mussolinié. Aztán következik: a magyarkodik, magyarkodás, revízió, revizionizmus, hungarizmus, rasszizmus, antiszemitizmus, antibolsevizmus, szabadkőműves páholyok és nagymesterek, mind ráégetett, megkülönböztető jel. Vajon még hány politikailag tiltott, megjelölt szavunk van? Azóta meg azután is. Különben Európában, ahol használatos ellenünk a kettős mérce, vegyék tudomásul, hölgyeim és uraim, hogy akkor létezik a *három a magyar igazság elve* is.

A fent citált Klebelsberg-idézet minden ízében mozgósító, nemzetmegtartó programja életösztönző kötelességeket és követeléseket tartalmaz. Bármelyik korszakban meg lehetett volna érvényesítő erővel hozni. Ha akkor Klebelsberg nincs, tán örök titok marad, hogy a magyarságban milyen pluszerők, tartalékok vannak. A grófban egy vátesz működött, mert tudta, ez a nép méltó arra, hogy vakmerő álmait megossza vele. Születetten alkalmas reá. És milyen súlyos, letaglózó feltételek között. Egy könnyörtelen világ ellenében.

Tagadhatatlan, Klebelsberg a Trianon traumájából akarta kigyógyítani csüggedésnek indult honfitársait. Akadtak szép számmal. Lelki, történeti patológiai vizsgálódásai alapján három káros embertípust rajzol meg. „A **passzív** magyart, a Pató Pál-típust, aki csak magának él, dologtalanul, és egykedvűen nézi a maga és a közösség sorsát. A **negatív** magyart, akiben a tagadás szelleme testesül meg [...] anélkül, hogy valaha is pozitív terven törné a fejét, s a [...] kesergő szónoklat szemében már hazafias tettetnek számít. Végül a **destruktív** típust, aki már nemcsak ta-

gad, de egyenest rombol, minden történeti talajt kirúg a lába alól, a nemzet hagyományait sárba tiporja.” Nézzünk körül, itt vannak, a 21. században. Végzik ezt a magatartást bémunkában, külföldi segédlettel. Klebelsberg tömören írja le azt a nemzetüllesztést, amelyet most mi a 21. század elején újra át kell éljünk, s mivel élünk, le kell, hogy nyeljünk. De miért is? Igaz, a világ azóta sem tanult válságaiból, fikarcnyit sem okosodott. Számталanszor belegázolt ugyanabba a folyóba, de bizony még magunk is. Az már a végeredmény szempontjából nem érdekes, hogy erőszakkal rántottak-e bele minket, vagy önként és dalolva mentünk. Az utóbbi a nagyobb ostobaság, mert ez a fejlődésképtelenség, a gyöngeség jele. Efféle tartósan lent marasztó erőt a gróf nem tapasztalt. Amint első jeleit észlelte, föl is lépett ellene. Nem hiába, máig ócsárolják a kommunisták, a négy égtáj liberális glóbuszos csürhéi. Kiáltásuk mégis hamis, pózaik, világmegváltásuk hiteltelen. A gróffal nem tudnak mit kezdeni, se megölni, se lenyelni nem tudják. Csöndsírbba rakni már egyre kevésbé lehet, egyre jobban fölerősödnek az ébren tartók, a megvilágító napkelet fényei, zajai. Talán visszatér az Élet?

Ha az agyunk öt-tíz százalékát használjuk – futná többre is? „Nem sok erre a darab földre a nyolcmillió ember, ellenben kevés a kifejtett munkája, és nem elég az intelligenciája.” Fontos megállapítása, mint ahogy másik jövőbe látó észrevétele is az: „Azért nem lehet [...] az ország mezőgazdasági népességét meghagyni szakoktatás, iskolán kívüli népoktatás, továbbképzés nélkül, hogy odakerüljön a gép mellé, és ne a gép alá.” Egy országos ábrándot felépíteni, hogy az valóban meg is valósuljon, ilyen alapfigyelmeztetésekkel lehet, mint ahogy alapfigyelmeztetés Klebelsberg egész élete: a tényé, hogy megünnepelhetjük, hogy emlékezhetünk rá, hogy beépíthessük a jövőnkbe. Halála után (1932) Magyarország 1939-ig még viszonylagos függetlenségben és építkezésben volt, még valamelyest viselte Klebelsberg keze nyomát.

Bekövetkezett a száznyolcvan fokos fordulat. 1945. április 4-ével a szovjet hadsereg, élén a 2. ukrán fronttal, elhozta a „felszabadulást”. 1948-tól már a bolsevista rémuralom tombolt, ránk öntve az emberi társadalmak összes antropológiai és erkölcsi szemetét. Klebelsberg Kuno szerencsére nem élhette meg a lélekcsiszárok által levezényelt

hazaárulást. A magyarság lelkének elárulását nehezen viselte volna el. Az ő ideje alatt nem is eshettek volna meg az efféle borzalmak. A szovjet megszállás és 1956 leverése hatalmi egyensúly-eltolódásból következett, amelyben ludas volt – mint mindig – a Nyugat is. De pl. 1957. május 1-jén a kivézényelt tömeg lent hömpölygött Kádárék lába alatt. Ujjongtak, legalább hallgattak volna, mert eközben a börtönökben nonstop akasztottak. S a hurrázás behallatszott a cellákba.

A néplélek kiárusításának legvisszataszítóbb példája volt az a kommunista kezdeményezés, melyet a kádárizmus alatt vezettek be Forradalmi Ifjúsági Napok címszó alatt. Együvé mosták 1848. március 15-ét, az egyetlen magyar ünnepet április 4-ével (szuverenitásunk elvesztésének napjával) és az 1919-es Tanácsköztársasággal, Kun Béláék nemzetellenes puccskísérletével. Micsoda romlottság! Nyomorult gyökértelen lelkek diktatúrája. Kik voltak az ötlet kiagyalói, formába öntői, elfogadtatói? Az önfeladás megvesztegetett nyereszkes hullámlovasai. Professzorokat, szellemi együttműködőket, történészeket – máig köztünk élőket is – bevonhattak ebbe a lélekmérgező folyamatba. Lelkiismeretükön nemigen maradt tiszta hely, mivel a két bolsevik ünnepet piros betűs nemzeti ünnepként tüntették föl a naptárban, március 15-ét pedig csak egy napként a sok közül. Az Úristen tudhatja, mi minden húzódik e mögött. Nem a népben, nemzetben gondolkodók akarattöbbsége, az bizonyos. Jelenünkbe és a jövőnkbe is átcsap a levakarhatatlan kisantant, pontosabban a Beneš-féle kollektív bűnösség szégyenbélyege. A magyarságot kárhoztatják, mert napjainkban is érvényben van. És mint végső adut előveszik. Kiterjesztik mind szélesebb politikai, társadalmi körökben. Klebelsberg mindezt előre látta. A klebelsbergi preventív politikai kultúrával talán meg lehetett volna előzni ezt. Mint ahogy azokat a magyarázkodásokat is akár, amelyeket a külföldi érdekképviselésekben bízó, belülről pusztítani kész ellenzék hajtogat, hogy magatartásukkal ők nem az egész magyar népet büntetik, noha azt látjuk, végül is csak azt. Ettől hangos Párizs, Berlin, Brüsszel, Stuttgart, Budapest. A hatalom pusztá megkaparintása, megragadása a cél. Számukra az eszköz semmi, a hatalom minden. Klebelsberg előrelátása lenyűgöző. Az ő hatására hívta életre Tisza István 1912-ben az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesületet, például azért, hogy Sze-

ged és Debrecen igazi nagyváros legyen. Ehhez nélkülözhetetlen az egyetem. Trianon a maradék Magyarországnak a legmagyarabb, de kulturális szempontból a legelhanyagoltabb részt hagyta meg. Klebelsberg sürgette tehát a vidéki tudományos fellelvárok kifejlesztését, hogy a „perifériákon ne legyen nagy a kulturális éjszaka”. Nem szerette a homályt, amúgy sem. Észrevette.

Kiszúrta azt a nemzeti hibánkat is – sok egyebek mellett –, mely az ügyek agyonbeszélésében mutatja fel magát. A különben sem túlradó energiánk kimerül a szavakban, s már nem jut erő a hatékony cselekvésre. *„Magyarország a végig nem gondolt gondolatok hazája, ahol az emberek a logikai következtetések fonalát csak addig a pontig vezetik le és követik, ameddig az ő felfogásuknak kedvez, és nem mennek tovább, ha a továbbvezetett konzekvenciák egészen más képet mutatnak.”* Mennyire jól ismerte népét!

Izzó hazaszeretetében megelőzött mindenkit. E tekintetben méltó követője volt Petőfi Sándornak. Élő hit lobogott benne, mint ahogyan minden cselekedetében. Élő volt honszerelme. Mindent szeretett, ami magyar, büszke volt arra, hogy édesanyja révén magyar vér folyt az ereiben. És minden kiemelkedő tehetséget, aki a hazát szolgálta, nagyra tartott.

„Mi a kötelessége az idegen nevű magyarnak? Az, hogy hazáját jobban szeresse, és többet dolgozzon érte” – adta meg a választ. Élénk derűtséget keltet a parlamentben, mikor egy Budaváry nevű képviselőtársa Klebelsberg magyarságát vont a kétségbe. Erre megkérdezte Kuno: *„Kinek van több köze a magyarsághoz, annak-e, akinek őse Budavár visszavételénél tanúsított hősiességért kapta a koronát (grófi címet) vagy annak, aki a Budaváry nevet egy koronáért vette?”*

Különben gyerekkora óta nem szerette, ha valaki hátulról ordította, hogy előre. Az ilyen magatartást megvetette. Élre termett, hát úgy is élt. A legbátrabbak sorsában osztozott, személyes bátorsága példaadóvá emelte. Egyedül Istenre számítva építette fel önmagát. Becsületén nem túrt foltot. Lemosta a gyalázatot. Legendás életéről, országépítő munkásságáról írta gróf Bethlen István miniszterelnök: *„Rólad valóban a kövek beszélnek.”*

Mivel tetézheti ezt a mai kor embere? – *A serénylő kovakőben soha nem következhet be teljes napfogyatkozás!*

Gróf Klebelsberg töprengéseiből

Ígéret földjére szűkös ösvény vezet.
Összeroskadnunk feleúton nem szabad.
Eszmények nélkül kár venni lélegzetet.
Hiú ábránd-dagonyából csak sár marad.
Emelsz-é túlélésünkért végváratat?

Gyatra gyöngesség tilos, ki merész magyar.
Ménkú-vert csúcson vár háromszemélyű Egy.
Hét csapás, erünkből szövetséget facsar.
Testvérként megtart törzs-imánk, a Hiszekegy.
Akarat-mállasztó mákonyhoz ne engedj!

Elmém koronája hitem, s ez jutalom.
Pörén gyáva, ki óvhelyen hars: „előre”!
Mocsok-maszk! Nékem vakmerőn kell ugranom,
s önként kimasírozok a harcmezőre.
Robot-mámor ragad el a honi ugaron.

Ebek harmincadján teng végig nem gondolt
ötlet-hazám, restül elkallódni nem hagyom.
Ezerév tespedés, elszánt restség rombolt.
Tanyaiskolákban a nemzeti vagyon.
Fényessége szemünk vakká tette vajon?

Nem! Népem, irgalmadban sose tétovázz!
A lényünk nem világtalan sötétzárka.
Bár, olykor egy töről fakad átok s fohász.
Kultúrfölényt segél a védelmi tárca.
Kardot s kenyeret ér e műveltség-bárca.

Béke? Háború? Erényünk hú szolgálat.
„Toga et saga”, jelmondatunk előjön.
Kihívás a magyarság, s délceg alázat.
Bízva Istenben, sebemmel nem törődöm.
Honszeretemben Petőfi az elődöm.

Pomáz, 2025 márciusa